

Szempontrendszer az írásbeli dolgozatok elkészítéséhez

Az Egységes Lelkészképesítő Vizsga írásbeli részei:

- I. Úrnapi igehirdetés (1-4. o.)
- II. Egy kazuális vagy sakramentális igehirdetés
(Választható: temetési vagy esketési vagy keresztlői vagy úrvacsorai, részletek a 4-5. o.)
- III. Katechetikai munkaterv
(Szabadon választható textus, részletek a 6-8. o.)

I. ÚRNAPI IGEHIRDETÉS

1 a) sz. melléklet

(Szabályrendelet 4. § 2.1.)

1. Kijelölt igeszakaszok – 2022

az egységes lelkészképesítő, valamint a honosítási és különbözeti vizsga anyagához

A református *Bibliaolvasó Kalauz*, valamint az egyházi év vasárnapjaira kijelölt – az *Igazság és Élet* c. lelkipásztori szakfolyóirat által feldolgozott – igeszakaszok szerint:

Szeptember 4. vasárnap

- 1Kor 14,1-25
- 1Móz 24,28-49
- ApCsel 9,1-20
- Zsolt 4

Szeptember 11. vasárnap

- 2Kor 1,1-11
- 1Móz 29
- Lk 10,25-37
- Zsolt 51

Szeptember 18. vasárnap

- 2Kor 5,1-10
- 1Móz 34
- Ézs 12,1-6
- Zsolt 52

Szeptember 25. vasárnap

- 2Kor 8,16-24
- 1Móz 41,1-36
- Gal 5,25-6,10)
- Zsolt 100

2. Az Úrnapi igehirdetés készítésének általános szempontjai

Istenhez járulásunk módját maga Isten határozza meg, nem mi! Ennek kell tükröződnie az igehirdetésben, a liturgiában, a szóhasználatban, a temetési és keresztelési beszédekben (beleértve a búcsúztatást is, ahol csak rokonsági, kapcsolati minőségben búcsúztatunk, de nem

név szerint, és még kevésbé becenevekkel), valamint az öltözetben is. Mindezekben hitvallási hűséggel kell megszólalnunk és megjelennünk.

Textus és lectio: A textus lehetőleg ne a lectioból kiragadott vers legyen. Ha a textus újszövetségi, akkor a lectio lehetőleg ószövetségi legyen, és fordítva. Ebben a teljes Szentírás szerves egysége fejeződik ki.

Igehirdetés: Textusszerű és gyülekezetszerű legyen. Keressük, mi az adott textus sajátos üzenete, amit másik textusról ugyanúgy nem lehetne elmondani. Föltétlenül szerepeljen benne krisztológia (nem csupán Jézus nevének emlegetése, hanem megváltói halálára és feltámadására való rámutatás az adott textus összefüggéseiben). Enélkül nem református az igehirdetés, nem is felelhet meg a vizsgán! Ez az evangélium, ez Istennek hatalma, ezáltal szabadítja meg az igehallgatókat a sötétség aktuális fogságából.

Énekválasztás: Lehetőleg minden istentiszteleten énekeljünk zsoltárt! Gyülekezeti énekeskönyvi énekeket énekeltetünk, mert ez a közösség énekkinccse.

Imádság: A prédikáció előtti imádság prófétai ima. Ennek jellemző vonásai: dicsőítés, magasztalás, hálaadás, bűnvallás, könyörgés Szentlélekért, Isten Igéjének megértéséért, meghallgattatás kérése Krisztus által.

A prédikáció utáni ima közbenjáró ima. Elemei: hálaadás az Igéért, kérés a megértett Ige engedelmes cselekvéséért, könyörgés másokért, meghallgattatás kérése Krisztus által.

Áldás: Csak bibliai Ige lehet áldás.

Fedőlap: Textus, téma, jelige.

3. Az Úrnap igehirdetés elkészítésének szempontjai

(összesen 10-12 oldal 18.000-22.000 karakter szóközökkel együtt)

3.1. Amit a textusról tudni kell – exegetikai /kortörténeti megértés (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

- Célja: a perikópa szövegű megértése. Csak a pontosan megértett textusból fakadhat újszerű applikáció.
- Az exegetikai tanulmány elkészítésének szempontjai:
 - Az eredeti nyelven (héber, görög) elvégzett szövegtanulmány. Nem kell feltétlenül minden szót elemezni, hanem csak azokat, amelyek a textus pontosabb megértését szolgálják. Ezek hasznosuljanak az igehirdetésben. Tehát: az adott textustól függően versenkénti vagy csoportosított exegézis.
 - Kommentárok, szökönyvek, lexikonok használata: elsősorban református, illetve evangélikus forrásokat használunk. Legalább öt forrás (a Biblián kívül) használata kötelező, ebből legalább egy legyen angol vagy német. Digitális könyvtár (pl. Jubileumi Kommentár, Világtalálkozó CD, Libronix) megkönnyíti a forráskutatást. Internetes forrást kizárólag ellenőrzött, hiteles szolgáltatótól vegyünk igénybe. Egyéb internetes források kerülendőek, hacsak nem kritikai megjegyzéssel használjuk.

- Kerülendő sokféle magyar fordítás öncélú felsorakoztatása. Elegendő, ha a szerző rámutat a fontosabb eltérésekre vagy sajátosságokra, illetve variációkra, amelyek a további magyarázatot gazdagíthatják.
- Ajánlatos kiemelni és elemezni azokat a kulcsszavakat, amelyek lényegesen hozzájárulhatnak egy-egy textus jobb megértéséhez.
- Kerülendő az egész könyv magyarázata keletkezése, vagy szerzői problémák ismertetése. Ez fékezi a megértést, illetve túl iskolás jelleget ad az exegezisnek.
- Az exegetikai tanulmány kitekint a perikópa szélesebb összefüggéseire: mi történik a textus előtt és után.
- Ha alkalmas, be lehet iktatni egy-egy frappáns rövid exkurzust is.
- Meg lehet fogalmazni olyan átmeneti szöveget, személyes reflexiót is, amely átsegít az exegezistől a kerygmatis interpretációhoz, hogy az exegetált gondolatok visszaköszöjenek a prédikációvázlatokban.

3.2. Teológiai összefüggések feltárása (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

- Bibliai teológiai és vallástörténeti összefüggések feltárása. A textus kijelentéstörténeti összefüggései kontextusokkal (pl. újszövetségi mozzanatoknak, szavaknak milyen ószövetségi gyökerei vannak, s hogyan mutat tovább, esetleg eszkatológiai távlatokba; az ószövetségi textus hogyan mutat előre Jézus Krisztusra.) Ha kézenfekvő, rá lehet mutatni az esetleges ószövetségi vagy vallástörténeti analógiákra is.
- Milyen dogmatikai kérdéseket vet föl a textus? Mi a válaszunk rá? Mi a Heidelbergi Káté, II. Helvét Hitvallás álláspontja? – biztosítják az igehirdetés reformátori tanítással való összhangját. Tulajdonképpen itt kell döntést hozni arról, hogy az igehirdetés során milyen teológiai tartalom kerül majd applikálásra. Kerülendő viszont a dogmatikai és etikai tankönyvek, jegyzetek hosszú idézése – e helyett néhány kulcsfontosságú, textus által adott súlypont kerüljön megnevezésre (megigazulás, bűn és bűnbocsánat, evangélium és törvény viszonya, a Szentháromság helyes értelmezése, halál, örökélet, viszonyulásunk az elhunytakhoz, spirituális jelenségek stb.). Ezen a ponton dől el az egyház itt és most aktuális üzenetének összeegyeztethetősége a reformátori tanítással. Köztudott ugyanis, hogy az apostoli igehirdetés is a tévtanításokkal való vitában csiszolódott, fejlődött tovább. A reformátorok pedig kulcsfontosságúnak tartották az igehirdetés eszközét a kor kihívásaira adott válaszok tekintetében. Ugyanakkor a bibliai és rendszeres teológiai témák helyes felismerésétől és megszólaltatásától függ, hogy az igehirdetés képes-e tematizálni a mai ember és a társadalom életkérdéseit?
- Egyháztörténeti példák feltárása lehetőség szerint. A múltunk református identitásunk szerves része.
- Gyakorlati teológiai reflexiók: ekkleziológiai, ekkleziasztikai, katechetikai, poimenikai-pasztorációs, missziológiai kitekintés lehetőség szerint.

3.3. Ha szükséges, egyéb megjegyzések

pl. az általános kultúrából merített példák, mai élettörténetek, egyéb, fontosnak ítélt megjegyzések.

3.4. Homiletikai és liturgikai kidolgozás – prédikációvázlat (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

3.4.1. A gyülekezet rövid bemutatása.

3.4.2. A történet /textus strukturálása, azaz a bibliai szöveg felosztása, szerkezetének feltüntetése epizódok vagy tartalom szerint. (Ez még nem a vázlat!)

3.4.3. A tényleges vázlat, ami alapján a prédikáció elkészül, illetve elmondható. Tételes és homíliás igehirdetésre egyaránt érvényes, hogy a fő gondolatköröket meg kell fogalmazni. A vázlatba beépítendő a teológiai előmunkálatok során feltárt, odaillő tényanyag, valamint a homiletikai következtetések: gondolatok, tanítás, buzdítás, vigasztalás, feddés. Formátuma:

Bev.:

1. ...

–...

–...

– ... (szükség szerint bővíthető, illetve csökkenthető)

2. ...

–...

–...

– ...

3. ... (stb.)

Összegzés

3.5. Igihirdetés (szó szerint leírva) (Kb. 5 oldal, 9000 karakter, az alább jelölt liturgikus elemekkel együtt.)

3.6. Liturgikus elemek:

- Előima
- Utóima
- Áldás
- Énekek

3.7. Felhasznált és ajánlott irodalom

II. KAZUÁLIS vagy SAKRAMENTÁLIS IGEHIRDETÉS

(Szabályrendelet 4. § 2.2.)

Keresztelési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabadon választható Ige és Mt 28,18-20. A szereztetési Ige nem hagyható figyelmen kívül!
2. A keresztelendő bemutatása (gyermek- vagy felnőttkeresztség, a család vagy a jelölt gyülekezeti kötődése, a keresztség vállalásának motivációja, felkészítő beszélgetés rövid lényegi ismertetése).
3. A textusválasztás indoklása.
4. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
5. Kidolgozott igehirdetés.

6. Liturgikus elemek:

- Előima
- Utóima
- Áldás
- Énekválasztás

Esketési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. A házasulandó felek bemutatása (életútjuk, családi-gyülekezeti-társadalmi háttérük, megismerkedésük, eddigi közös útjuk stb. rövid, tényszerű leírása).
3. A textusválasztás indoklása.
4. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
5. Kidolgozott igehirdetés.
6. Liturgikus elemek:
 - Előima
 - Utóima
 - Áldás
 - Énekválasztás

Temetési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. Választható kázusok:
 - Öngyilkos temetése;
 - Tragikus körülmények között elhunytak temetése;
 - Templomba nem járó ember temetése;
 - Templomba járó egyháztagság temetése.
3. Az eltemetendő életirata.
4. A textusválasztás indoklása.
5. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
6. Kidolgozott igehirdetés.
7. Liturgikus elemek:
 - Utóima a gyászoló család tagjaiért mondott közbenjáró résszel együtt, rokoni fokozatok rendjére figyelve
 - Áldás
 - Énekválasztás

Úrvacsorai igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. A textusválasztás indoklása.
3. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
4. Kidolgozott igehirdetés.
5. Liturgikus elemek:
 - Bűnbánó imádság
 - Hálaadó imádság
 - Énekválasztás

III. KATECHETIKAI MUNKATERV

(Szabályrendelet 4. § 2.3.)

1 b) sz. melléklet

Feladat:

Két, egyenként három órát felölelő óraterv készítése két különböző, egymástól eltérő témáról a „Teljes Óratervezet” szempontjai alapján. Az egyiket a 6-10 éves (6-8 évesek, 8-10 évesek), a másikat a 11-18 éves (11-14; 14-16; 16-18 évesek) korcsoportok valamelyikének kell készíteni. A korcsoport és a téma a tantervi ajánlások figyelembe vételével szabadon választható.

Terjedelem:

A dolgozat terjedelme: minimum 10 oldal, maximum 14 oldal, kb. 18 000-15 000 karakter szóközökkel. (Egy óraterv átlag 5 oldal.)

A munkaterv részei:

CÍMLAP

Cím: téma összefoglaló címe

Alcím: A két lecke címe és textusa (listaszerűen egymás alatt feltüntetve)

ELV Katechetikai munkaterv

Évszám

Felső jobb sarok: jelige

TELJES ÓRATERVEZET

I. Alapvető tudnivalók a foglalkozásról (adatok):

1. Textus/téma
2. Korcsoport
3. Cél (a célmeghatározás legyen egyfókuszú, témaspecifikus, a gyermekek, illetve a fiatalok életkori sajátosságaihoz igazodó, legyen tekintettel továbbá az adott téma kognitív, vagy affektív, vagy pragmatikus vetületeire, és foglalja magában a közvetítendő üzenetet is. A háromféle óracél közül – a) vagy b) vagy c) – elég egyet megnevezni.)
 - a) Kognitív (értelmi, ismereti fejlesztés):...
 - b) Affektív (érzelmi, érületi fejlesztés):...
 - c) Pragmatikus (gyakorlati következmény, feladat):...
4. Új ének (énekszám és kezdősor; a református énekeskönyvből)
5. Eszközök
6. Felhasznált irodalomjegyzék, amely legyen legalább négy nyomtatott szakanyag forrás a Biblián és a hittankönyvön kívül, internetes források csak megbízható honlapokról

II. Előkészületi munkák

1. Szaktudományos elemzés (a bibliai szöveg exegetikai elemzése, hermeneutikai, kortörténeti megjegyzések, dogmatikai-etikai vonatkozások, min. 1 oldal)
2. Társtudományok vonatkozásai (pl. irodalom, művészetek, történelem, természettudományok)
3. Didaktikai elemzés (a csoport sajátosságai a választott témával kapcsolatban: életkori jellemzők, esetleg speciális problémák, csoportadottságok, a téma megközelítése, didaktikai nehézségek, a kitűzött cél, az oktatási stratégiák, módszerek és választott eljárások alátámasztása, az óra felépítésének és tagolásának magyarázata)

III. Óratervezet (lásd a táblázatot) A táblázat fölött is legyen feltüntetve az óra címe és textusa!

Óra címe, textus

Az óra fázisai és tartalma	Idő	Szervezési mód	Módszer	Eszközök	A bíráló megjegyzései
Bevezető szakasz: Liturgikus kezdés (éneklés, imádság – ha az imádság kötött, akkor az indokolandó, szabad imádság esetén leírandó a tervezett imádság szövege). Új ének (református énekeskönyvből, indokolt esetben gyűjteményekből, a megtanítás lépéseit is le kell írni) – nem kötelező tartalmi elem. Ismétlés (ismétlés módjának leírása, kérdések, feladatok megnevezése), vagy rövid kapcsolás az előzményekhez.	(pl.) 2’ 5’				
Motivációs szakasz: A gyermekek/fiatalok figyelmének a tárgyalandó tananyagra/témára irányítása (történhet játékos formákban, rávezető beszélgetéssel, állásfoglalás kérésével, saját élmények, tapasztalatok felszínre hozásával, ötlebörzével, kapcsolódó szöveg felolvasásával, vizuális eszközök felhasználásával stb.).					
Tananyag-, témafeldolgozás szakasza: Téma megnevezése, „problematicizálása”, célok, feladatok, várható eredmények felvillantása.					
Témabemutató módjának, illetve a tananyag közlésének leírása (tartalmi strukturálás, azaz a gondolatmenet leírása vázlatpontokba szedve) – tanári aktivitás esetén. Információnyerés módja (pl. bibliai szöveg-, más szöveg-, vagy műalkotás-elemzés) – tanulói aktivitás esetén. Probléma, illetve feladat és annak megoldása munkáltatással (egyéni, pár-, csoportmunka, feladatok pontos megnevezésével).					

Eredmény-, illetve ismeretösszegzés, ezek kiegészítése, rögzítése (eljárási módok, módszerek).							
Tanultak alkalmazása, átvitele más helyzetekre, ellenőrzése (ezek módjának megnevezése és a szükséges eszközök mellékelése).							
Bezárás szakasza:							
Záró imádság (imádság szövege), ének.							

Magyarozó megjegyzések:

Idő = 45 percre kell tervezni

Szervezési mód = frontális, egyéni, párban folyó, csoportmunka

Módszer = előadás, magyarázat, elbeszélés, tanulók kiselőadásai, megbeszélés, vita, szemléltetés, munkáltató módszer, kooperatív módszer, szerepjáték, házi feladat stb.

Eszközök = természeti tárgyak, hangszerek, tanári kézikönyv, tankönyv, saját rajz, munkafüzet, feladatlap, atlasz, folyóirat, CD, diafilm síkmodell, írásvetítő, táblarajz, táblai szöveg, vázlat stb.

A bíráló megjegyzései = a hallgatóknak nem kell semmit odaírni

A kidolgozás során a táblázatban itt feltüntetett iránymutatást nem kell benne hagyni! A textus felolvasása valahol kapjon helyet!

Szempontrendszer szóbeli vizsga számonkéréséhez

(Szabályrendelet 4.§ 2.4.)

(LELKÉSZKÉPESÍTŐ, KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÁSI VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK)

EGYHÁZ ÉS TÁRSADALOM

1 c) sz. melléklet

A vizsga célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb és aktuális egyházi, társadalmi, közéleti, szociáletikai kérdésekben. A jelöltnek számot kell adnia arról, hogy a tanulmányai során megszerezett teológiai ismereteit a gyakorlatban is alkalmazni tudja konkrét, a keresztyén ember válaszait és döntésre segítségét váró élethelyzetekben. Ennek részeként a jelöltek etikai véleményalkotási és érvelési készségét is vizsgáljuk. Mivel ez a készség bizonyos, jól meghatározható paraméterekkel mérhető, a következőkben ennek a véleményalkotási folyamatnak a lényegesebb elemeit rögzítjük, ajánlás jelleggel. Az erkölcsi értékítélet kialakítása során a jelölt adjon számot egyházunk hitvallásainak, különösképpen a II. Helvét Hitvallásnak az adott témakör számára releváns tanításáról.

a) A helyzet elemzése

A helyzet megjelölése (erők, érdekek, normák, szerepelvárások feszültsége). A szükséges tényanyag megismerése. Konfliktushelyzetben az érintettek lelkiállapotának megismerése. Ebben a lépésben kell odafigyelni az érintettek élettörténetére, vallási szocializációjára, a magukkal hozott morál elvárásaira. Érdemes megfogalmazni, hogy mit várnak el a konfliktusban érintettek az etikai tanácsadástól.

b) A szubjektív és objektív feltételek ellenőrzése

E téren a lelkipásztornak/etikusnak arra kell figyelnie, hogy milyen szakmai ismeretekre és empátiás készségekre lesz szükség a helyzet megoldásához, maga mennyire érintett a döntési folyamatban, mennyire vezetik saját érdekek, illetőleg azt is számba kell venni, hogy a konfliktus közvetlenül érintett szereplői mennyire együttműködőek a döntés keresésében. Ezen a ponton várható el a komplex, személyiségeket, morális elvárásokat, társadalmi- szociális háttérrel felvázoló, s ezzel az erkölcsi dilemma alapját adó értékkonfliktus megfogalmazása. Itt kell felbecsülni az egymással szemben álló értékek erejét és relevanciáját is.

c) Teológiai, etikai reflexiók megfogalmazása

Ez a reflexió szintje. A jelöltnek itt számot kell adni arról, hogy milyen ismeretanyag áll rendelkezésre a kérdés megoldásához: milyen bibliai normák jöhetnek számításba ebben a helyzetben, milyen teológiai felismerések és összefüggések vonatkoznak a témára, teológia- és egyháztörténeti példák, megoldások bemutatása, az érvelés felekezeti sajátosságainak ismertetése. Milyen egyházi állásfoglalás, tanítás, segédanyag ismeretes a témában? Lehetséges válaszok megtalálása. Nem teológiai (pl. filozófiai) megoldások összevetése a teológiai válaszokkal.

d) A lehetséges döntések mérlegelése

Ezen a ponton a fentiek ismeretében és függvényében, a konkrét szituációra tekintettel kell a lehetséges döntéseket és következményeiket számba venni, figyelembe véve a döntések rövid és hosszú távú következményeit. A mérce felállításában a lelkipásztornak saját keresztyén hite jelenti az elsődleges forrást. Ezen a ponton a lelkész/lelkigondozó/etikus nem hallgathatja el saját véleményét, de az ne legyen paternalisztikus, fölényes. A mérce itt nem biblicisztikus, de a Biblia

igazságait és üzenetét alkalmazza a konkrét helyzetre, figyelembe véve a biblikus értékrend és szociális normarendszer, illetőleg a társadalmi morál között fennálló feszültséget is.

e) A lehető legjobb megoldás keresése

Meghatározni a lehető legkisebb rosszat, illetőleg az elérhető legnagyobb jót a már meghatározott mérce értelmében.

f) Etikai döntés és visszacsatolása a gyakorlat/életvitel szintjére

Az etikai döntés a folyamatban az a pont, amikor a lehetséges cselekvési alternatívák közül kiválasztjuk azt a megindokolt döntést, mely a helyzet értékelését vagy a konfliktus megoldását adja. A jelölt adjon javaslatot/példát arra, hogy az így meghozott döntést, illetve etikai értékítéletet hogyan kapcsolja vissza a gyülekezeti élet szintjére (pl. tájékoztatás, tanítás, lelkigondozás, gyülekezetvezetési döntések stb. estén)

Kijelölt témakörök az Egyház és társadalom szóbeli vizsgához – 2022

(1) Házasság, család, szexualitás

- a házasság református értelmezése, áldásai
- a lelkipásztor családja és szolgálata: áldások és konfliktusok
- a gender-ideológia hatásai

(2) Fogantatástól a halálig: az élet védelme, majd a halál kérdései

- keresztlői beszélgetés
- lelkigondozói beszélgetés a terhességmegszakítás előtt, után vagy helyett
- káros szenvedélyek

(3) Egyház és állam

- jog és igazságosság
- az egyház és az állam, illetve önkormányzat együttműködésének kérdései

(4) Egyház és nemzet

- külföldön és diaszpórában élő magyar reformátusság
- nemzeti ünnepeink missziói lehetősége

(5) Média

- médiafelületek missziós szempontból
- világi és egyházi média különbsége
- virtuális világ

(6) Pénzügyek

- adakozás
- hitel, kamat, uzsora, személyi kölcsön
- megtakarítás

(7) Társadalmi összetartozás és szolidaritás

- menekültek
- az egyház felelőssége a cigányságért

(8) Az ökumenikus együttműködések lehetőségei és nehézségei

- ökumené a település életében
- ökumenikus közeledés kockázatai

(9) Globális jelenségek

- migráció, demográfiai változások
- Európai Unió
- divatok, trendek

(10) Háború és béke aspektusai

- igazságos háború
 - igazságos béke
 - a háború következményei
-